

Vychází každý čtvrtek o
9. hodině. Expedice se
nachází v Nových alejích
číslo 116.

DALIBOR.

Předplacení při odbírání
v Praze pro měsíce říjen,
listopad a prosinec 50 kr.,
s poštou 1 zl.

Hudební týdeník s měsíční notovou přílohou.

Odpovědný redaktor:
Emanuel Meliš.

Nakladatel:
Robert Veit.

Číslo 3.

21. října 1858.

1. ročník.

HOUSLISTA.

Jen housle měl a lásku svou; —
Obě mu byly věrné,
vsak děvů brzy vložili
do zemi chladné, černé.

Na její hrob si sed' a hrál,
až vstala z mrtvých síně,
chladnou mu ruku podala
a usnula mu v klíně.

Ale kdy hvězdy hasnuly,
tu ona tiše vstala
a mlčky zase do hrobu
se nazpět ubírala.

Jemu byl den o noci sen
a sluncem hvězdy snivé,
až mrtvou lásku zapomněl
okouzlen krásou živé.

I housle v koutku pověsil,
nechal v nich písně spáti, —
až jednou — v oku hněv a bol —
zas šel na hřbitov hráti.

Slavík se v křoví rozepěl; —
však struna byla němá
a hoch též k mrtvé lásce své
víc žádné moci nemá.

Rudolf Mayer.

Harfenice.

Výjev ze života hudebnického.
(Dokončení.)

Juž dvěma syny obdařilo je šťastné manželství. Na jednu znechutila si tanečnice manželský stav, domnívající se, že jí v umění překáží. Mateřská povinnost požadovala nescísné, dříve neznané a obtížné oběti. Vše jí nudilo, vše jí trudilo, tížilo a nevrlostí naplňovalo. Gaspari však byl den ode dne, a rok od roku laskavějším. Tím se jí stal protivným, a v obcování nesnesitelným, ano i dívky byly jí lhostejné a laskavost otcovaji naplňovala ošklivostí a nenávistí. Dlouhá léta snášel Gaspari svůj osud, neboť jeho láska k choti byla velká a vřelá. A právě tato shovívavost jí tak hnětla, že zdraví její tím trpělo a vnady její vůči hledě mizely, i pravila: „Raději chci zemřít, než bych déle po boku Gaspariho žila.“

Gaspariovo srdce krvácelo při pomyšlení na rozloučení a přede nemohl jinak jednat. Od dítek však nechtěl upustit. Matka mu je s radostí ponechala a těšila se již napřed ze své nastávající svobody. Bylo to ponejprv, že pozbyl Gaspari úcty před touto ženou; tenkrát mu spadlo bělmo s očí.

„Tato sobecká žena, která své dítky tak snadno opustit mohla, by jen sprostěna byla všeho závazku a dle libosti v naruživosti žítí mohla, tato žena nebyla nikdy hodna mé lásky; její nelidské, ano kamenné srdce nepoznalo nikdy lásky ani k dítěti, aniž k muži,“ pravil v duchu sám k sobě.

Když dítky nařikající z pokoje vyběhly a sní se loučily, pozvedla svých klamně zářících očí k němu, a chladně jej prosila, „by jí nikdy více ani sám ani s dětmi na oči nepřicházel!“ Toto slovo projelo mu co blesk mozek, ohnivá jeho láska proměnila se v tomto okamžení v srdci jeho v jedinký mocný cit — v hroznou pomstu, a nejsa sám sebe více mocen, uchopil se na stole ležícího nože, a vykřikl:

„Tyto oči mne okouzly, mne zničily, budiž! nikdy více nemají mne aniž dítek mých spatřiti!“ a v tom samém okamžení probodl ve svém vzteku tyto zářící hvězdy. Bylo po nich veta! S hrůzou sáhla Julie po místech náhle ztemnělých a vyrazila úpěnlivě slova: „Spravedlivý Bože, má nešťastná slova!“ Na to bez sebe sklesla.

S bolestí hleděl nyní Gaspari na svůj krvavý čin. Ohromná lítost tížila teď více nežli náhrobní kámen jeho

nešťastné, na věky bezradostné srdce. Mlčky a klidně zvedl své drahé břímě se země. Položiv ji na postel, žalostně slzy proléval nad krvavou tváří své milované choti.

Julie přišla k sobě a zašeptala: „Neopouštěj mne nyní a pro Boha zavolej nazpět mé drahé dítky!“ —

Druhého dne oznamovala divadelní cedule, že Signora pro churavost vystoupiti nemůže. Její pohostinské hry byly přetrženy a zůstaly přetrženy na vždy. Nepřipustila tomu, by její manžel někomu tento smutný výjev sdělil a nepřijmula pod žádnou výminkou více návštěvy. Jeho ranhojičské umění bylo dostačitelné k utišení zimničné horkosti a k zhojení očních ran.

Jak její klenoty, tak celý divadelní oblek musel Gaspari dle její vůle pod rukou zpeněžit. I nábytek prodal a ostatní majetnost uložil.

Jednoho dne odjela nešťastná tato rodina do místa několik mil vzdáleného; tam si najali domek o samotě ležící, a v tuhém zármutku žili s dítkami svými. Délkou času se ale jmění jejich ztenčilo a již i nedostatek na ně doléhal.

Nezbývalo jim tu nic jiného, než k harfě a houslím outočiště vzítí a tímto způsobem výživu si hledati. Ubozí hoši museli být při hraní též nápomoeni!

Když jsem tuto rodinu poznal, byla již Francií, Švédsko a celé jižní Německo prošla a nikde se dlouho nezdržela.

E. P. Ročovský.

O prvních začátcích na piano.

Sděluje *Frant. Blažek*, učitel harmonie na ústavě varhanickém.
(Pokračování.)

III. L e k c e í.

O vyučování not vůbec.

Důkladná známost not požaduje většího stupně soudnosti, pozornosti a ze strany učitelovy zase více trpělivosti i pedagogické obratnosti, nežli jak v předešlých lekcích u vyučování soustavy tónů zapotřebí bylo. Vyučování not jest více složité, neboť každou notou se tré věci spojuje: jméno, výška a trvání tónu. Učitel musí tedy hledět, aby těžkosti jednu po druhé přemáhal, poznenáhla od jednoho pojmu k druhému pokračoval a dobře promyšleným evičením na rozum a sluch žáka působil a co možná názorně mu ponaučení o tomto předmětu podával. Nebude tedy na tom dosti, když dovede žák každou notu hbitě pojmenovat; ale musí ho učitel také mít k tomu, by též s notou spojený tón sobě na klavíru vyhledal a sluchem jej pojímal. Dlužno tedy evičiti jeho rozum i sluch a při tom bude ještě i ta výhoda, že tímto střídáním všechna suchopárnost se odstraní.

Představení rozličných tónů zřejmými známkami.

V předcházející úloze jsme sobě tóny naznačili velkými, jednou, dvakrát neb třikrát čárkovanými písmeny, kterých se ale v hudbě neužívá; nýbrž místo nich máme jiná znamení, jimž noty říkáme.

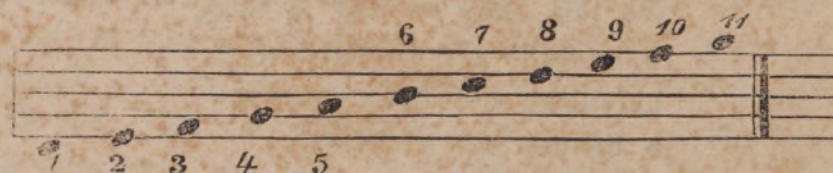
Noty sestávají z kroužků, puntíků a čárek.

Soubor všech notových známek nazýváme notovou soustavou.

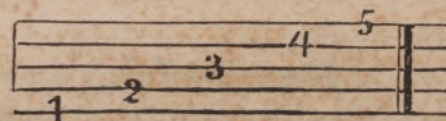
Aby se ale vědělo, jaký tón a v které oktávě jistou notou se vyznačuje, staví se noty na linie i mezi linie. Takovéto linie jsou však dvojího druhu a sice dlouhé a krátké, anebo jak také jináče říkáme, hlavní a vedlejší.

Počet dlouhých linií jest však obmezen na pět, počet krátkých linií ale závisí od výšky nebo hloubky tónův a dá se dle potřeby i libosti rozmnožiti.

Pátero hlavních neb dlouhých linií slove soustava liniiová a poskytuje nám jenom jedenácte míst pro noty, na př.

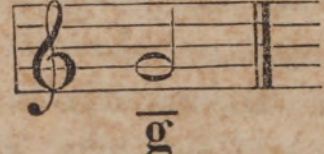

Postupujeme-li v liniiové soustavě od zdola nahoru, obdržíme vždy vyšší a vyšší tóny; opáčně však vždy nižší. Nota tedy na druhé linii znamená vyšší tón, nežli na první, nota na linii třetí vyšší nežli na druhé atd. Proto se také linie počítají od zdola nahoru.

Abychom ale věděli, jak noty pojmenovat máme, který tón se tou neb onou notou vyrozumívá, musíme sobě jméno jedné noty, n. p. na první neb druhé linii ustanovit, pamatovat a dle této u pojmenování ostatních not se řídit.

Udání však jména této noty mohlo by se stát rozdílným způsobem; buďto jen písmenem, neb notou a písmenem; buď jak se v hudbě jedině a výhradně

užívá, následujícím znamením: jež stavíme

na druhou linii a G-klíčem nazýváme s tím úmyslem, by se nota na též samé linii též *g* jmenovala. Změní-li se jméno tohoto klíče a dáme-li tomu, že se jmenuje n. p. *f*, *c*, *d* atd., změní se také zároveň jména všech po něm následujících not. Ostaneme-li ale při tom, že se klíč jmenuje, jak prvotně udáno a že dle něho nota na druhé linii představuje tón *g*, kterýž v oktávě jednou čárkované nacházíme, obdrží tu i jednoučárkované *e*, notu na první linii, následující jednoučárkované *f* bude se představovat

notou mezi první a druhou linií; nota tónu jednocárkovaného $\overline{g}$ bude stát tak jako klíč na druhé linií, jednocárkované $\overline{a}$ udá se notou mezi druhou a třetí, jednocárkované $\overline{h}$ naznačí se notou na třetí linií atd., až konečně shledáme, že při dvakrát čárkovaném $\overline{\overline{f}}$ bude se psát nota na páté linií.

Nyní učitel vede žáka k tomu, aby uměl nejen noty stupmo za sebou jdoucí, nýbrž i když se jeden, dva neb i více stupňů přeskakuje, a to od zhora i od zdola pojmenovat.

Rozumí se samo sebou, že se zůstává při notách, které nám notová soustava podává, a zvláště mu musí jméno noty na první a páté linií v paměť vštípeno býti, což mu i nemálo prospěje.

Potom se zkouší, dovede-li žák udaný mu tón na klavíru, také notou napsati, a naopak noty také tónem vyjádřit; neboť uhození tónu a pojmenování noty, kteroužto se tón představuje, musí se v jednom dítí.

Úloha se dává as takto: Buďto se mu napíše řada not aneb řada písmen s jednou neb dvěma čárkami; v prvním případě udá jméno písmenem a oktávu; v druhém pak napíše noty na místě oněch písmen.

(Pokračování)

Jan Nep. A. Vitásek.

Životopisní nástin sděluje redaktor.

(Dokončení.)

Vitáskovy nikoliv četné, avšak vesměs cenné skladby rozpadají na dvě periody. První pokusy jinocha byly některé písně a tance, ježto pro jemný, líbezný, čistě lyrický charakter všeobecné obliby došly; po nich následovalo 6 klavírních sonat s průvodem houslí, 6 kvartet pro smyčcové nástroje, 4 koncerty pro piano, housle, klarinet a fagot, každý s úplným průvodem orchestru; několik symfonií a několik příležitostných kantát, krátké mše a requiem.

Mocná a neodolatelná pobudka, od přátel jeho pocházející, roznítla ho i v druhé periodě od r. 1808 až do

1810 k dokonání následujících vesměs velmi se líbících skladeb: jeden koncert pro piano, dva pro harfu s orchestrem, několik kusů pro piano v Praze, v Lipsku a v Offenbachu tištěných, velká symfonie do C, roku 1811 provozovaná, ježto pro ušlechtilý a srozumitelný sloh, pěknou a jednoduchou instrumentací velké pochvaly došla, dvě slavnostní mše, velké requiem, několik arií a sbory, více malých a větších kantát, konečně hudební drama v pateru dějstvích David; slova od M**, jež se r. 1810 v stavovském divadle v Praze s pochvalou provozovala.

Vitásek byl střední a složité postavy. Ve svém chování byl následkem častého obcování se vzdělanci a šlechtou velmi dvorný, skromný, prost vši nadutosti, účinný, blahovolný k začátečníkům, slovem jemného charakteru. V jeho úsudcích nebylo nic urážlivého; on si vážil dobrých skladeb, aniž se podíval na jméno skladatele. Největší rozkoš nacházel v přátelském obcování s výtečnými současníky, jižto si ho vážili a jimžto se podařilo, že vrozenou mu ostýchavost zmírnili a jej k tomu přiměli, by ze své úmyslné skrytosti svými skladbami vystoupil.

Ve své virtuositě na piano neměl co do technické sběhlosti, eleganci, vkusu, jasnosti, citu, co do živosti, vřelosti a výrazu žádného soupeře vyjma sourodého V. Tomáška, velkolepou hrou vynikajícího; co zatím Vitáskův ryzý, lahodný a vděkuplný přednes, ježž znalci s perlami lehkým zefírem unášenými přirovnávali, zvláště na Hummla upomínal; ano i bohovci Mozart a Beethoven byli jeho nejhorlivější obdivovatelé.

Co komponista nadán byl bohatou žilou poetickou; jeho skladby jsou co do harmonie jednoduché, a co do formy okrouhlé; zpěv (kantiléna) nehledaný, ušlechtilý a plynutý; on znal lesk v jemnosti sloučit. Jsa v jinošství svém současníkem Mozartovým, psal v jeho slohu: a z jeho komposici, hlavně z andant a z adagií vane duch s Mozartovým velice spřízněný; zkrátka, hudba Vitáskova může cudnou nazvána býti. Co dirigent byl obezřelý; jeho vkus při volbě ustanovených kusů k provozování byl jemný a pročež se provozovala pod jeho vedením vždy zdárně hudba.

FEUILLETON.

Zprávy domácí.

(Opera.) Jesonda, velká opera ve 3 dějstvích od E. Gehe, hudba od Ludvíka Spohra, dávala se dne 14. října. Děj této opery zakládá se na obyčejí Indů, kteří, jakmile muž ženě odemře, choť jeho upálí. Takého děje stává i zde. Jesonda, ztrativši úmrtím muže Rajaha, ježž si s přinucením vzala, má upálením ze světa sejíti. Sborové bramínů (kněží hlavního boha Bramy) a bajaderek (kostelní tanečnice a zpěvačky v Indii) zpívají a konají obřady již za zemřelého. Vrchní bramín Dandau velí mladému bramínu Nadorimu, by

Jesondě věst o smrti sdělil. Tuť objeví se důstojník indický vypravující, že Portugalci město oblehli a je útokem vzítí hodlají. Na zprávu tu všichni odejdou k odporu se chystajíce. Nastaneť proměna. Jesonda se sestrou Amazili dlí ve své komnatě očekávající strašný osud svůj. Obě si připomínají onen krásný čas, kdež Jesonda láskou k jistému Portugalu zahořela, kteroužto lásku však otec tím přetrhl, že pokradmo s dcerami svými strachem před cizincem uprchl. Než tu zpomene si Amazili, že Portugalové stojí před městem a doufá ve vysvobození; však námitka Jesondina, že jen přiměří dva

dni trvá, v nichžto onu smrt podstoupiti musí, ji náhle zarazí. Nyní tancující přicházejí bajaderky a Nadori sděluje Jesondě, že ráno upálena bude. Amazili obrátí se k bramínu, slibující mu vděčnost, pakli Jesonda zachrání. Nadori dá se pohnout krásou obou dívek. (1. dějství.) V táboře Portugalců konají se hry vojenské ke cti vojevůdce Tristana d'Accunha, jenž právě přichází s plukovníkem Lopezem. Obapolně vypravují si o Jesondě, jižto Tristan tak vroucně miloval a ježto tak náhle zmizela. Dále praví polní vůdce, že přijde k studnici blíže tábora indické ženy s vdovou, ježto umyvá se tu druhý den dle starých zvyků úpalnou smrtí sejde a že ženám tento návrat do města zaručil. Mezi tím se hry dokončí a oba odejdou. A hle! již přichází Jesonda provázena jsouc sestrou Amazili a ženami k studnici a prosí bajaderky, by ji na chvíli se sestrou samotnu nechaly. Tak se stane; a obě dělají Selam (důmyslná kytice tureckých a indických žen) na památku Portugalci, milenci to Jesondy; mezi tím přijde Nadori a zahoře láskou k Amazili praví, že se k portugalskému vůdci uchýlí, by ji osvobodil. Brzy na to vyskytne se zde Tristan a ptá se, která žena má upálena býti? Slyše hlas její pozná Jesodu, svou milenkou, ježto mu do náruči padne. Dandau to vidí a ve zlosti rozkáže, by ji okamžitě odvedly k smrti. Tristan vytasiv meč zavolá na své vojíny, avšak Dandau ho připomíná na čestné slovo, jimžto návrat žen do města zaručil. Tristan ustane a bajaderky ji pryč odvádějí; Portugalci však slibují jim za vraždu pomstu. (2. dějství.) Co zbývá nyní Tristanu? žal a trud, ježto Lopez mírniti se snaží. V tom přikvapí pokradmo z města v čiré noci Nadori vypravující Tristanu, že Dandau rozkázal dvěma Lipayům, aby portugalské lodě zapálili a tím že příměří zrušil. To rozjitří Tristana, kterýž hned vojsko do zbraně volá. Nadori vede Tristana s vojskem podzemní cestou k městu. Mezi tím koná sbor bramínů při blesku a hromu oběti bohu Bramovi. V tom udeří hrom do obrazu Brámy a každý se ptá, co to znamená a všickni pokleknou. Dandau rozkáže, by Jesodu hned bohům obětovali; avšak tu přijde Amazili se zprávou, že se blíží osvobození a v tom slyšení jest zvuk trub a indický důstojník zvěstuje, že jsou zrazeni, že nepřítel je přepadl. Dandau rozvztekl ten meč a chce Jesodu zavraždit, tu objeví se Tristan a osvobodí ji. Město je dobyté a Jesonda s Tristánem jsou šťastní manželé. (3. dějství.) Událost tato děje se v přední Indii v městě Goa, ježto od Alfonse z Albuquerque r. 1508 a 1510 dobyté jest. — Opera tato dávala se ponejprv roku 1823 v Kasselu, kdežto Spohr kapelníkem byl a nyní na odpočinku se nachází. Báseň k ní jest svobodné zpracování francouzské povídky: „Veuve du Malabar“ (vdova z Malabaru) od Gehe-a a patří k nejlepším tohoto druhu. Ouvertura počíná s hudbou, ježto v prvním výjevu při pohřební slavnosti Rajaha lze slyšeti. Je to bohatá ustavičně se řinoucí věta velkého účinku. Mohutné sbory bramínů a libé sbory bajaderek tvoří úvod. Spohr dovedl se svými jemnými, hluboce cítěnými tóny nám něžný charakter indického lidu vylíčiti a nás v čarodějnou zemi na břeh Gangesu uvést. V prvním dějství jest recitativ a duett vrchního bramína a Nadoriho místrovskou prací. V druhém dějství začne po krásném originalním pochodu hudba ke hrám vojenským; smyčcové nástroje hrají důraznou bassovou figuraci, co zatím dechové nástroje přívětivými nápěvy nad ní se vznášejíce nás upomínají, že zde provozované půtky jsou toliko hrou. V třetím dějství vyniká hlavně výjev, jak hrom udeří do obrazu Brámy. Komposicí celého tohoto výjevu

jest stejně velká jak v náměru (Anlage), tak v provedení; v obrovských tvarech vše vystupuje. Zpěvy Jesondy, Amazili a Nadoriho jsou kvítka, ježto plují na jemných vlnách Gangesu. Krásný kontrast k něžnosti u pojmutí indického živlu tvoří silné válečné sbory a tance Portugalců, jakož i rekovská postava Tristana d'Accunha. Recitativy liší se krátkým mocným pronešením a velmi duchaplným charakteristickým průvodem od italských a německých oper. Mnohé jednotlivé kusy došly všestranné obliby, na př. krásoskvělá ouvertura, znamenité duetto „Schönes Mädchen wirst mich hassen“ a tenorová arie „Dass mich Glück mit Rosen kröne“ a mnoho jiných. Ostatně jest Jesonda první německá opera, v nížto dialog odstraněn jest a ježto hlubokou poesíí, něžností a elegickým dechem všechny krásné zvláštnosti Spohrovy vyznačuje. Provedení opery bylo slušné. — Dne 16. t. m. opakovala se opera „Nordsteru“ a dne 20. t. m. dávána jest opera „Die beiden Füchse“ (Obě lišky) od Mehula.

— Páně Fr. Škroupův zpěvní vzdělávací ústav, jenž místodržitelským dekretem od 14. října 1857 povolen, a 2. listopadu otevřen byl, nastoupil od 1. září druhý roční běh; avšak přijímání chovanců do téhož ústavu trvá až do 1. listopadu. Účel ústavu páně Škroupova jest: Důkladné vyučování ve zpěvu od prvních základů až k dokonalému se vzdělání ve zpěvu. Vyučování rozvrženo je na tři oddělení. První zaujímá tvoření hlasu, intonaci a pak na to nastupující grammatikální začátky ve zpěvu; druhé — lyrický salonní zpěv a spoluúčinkování při vícehlasé vokální hudbě; třetí — vzdělávání v koncertním a dramatickém přednesu. Ve všech odděleních vyučuje se theorii hudby, obsahující dle soustavy Škroupovy nauku hudby, rytmiku, harmonii, slovem všecko, co vzdělanému pěvci přísluší. Vyučování dává se třikrát v týhodnu a trvá vždy dvě hodiny. V prvním oddělení platí se 6 zl. stř., v druhém 8 zl. stř. honoráru měsíčně! O methodě páně Škroupově netřeba slov šířiti, za ni nám ručí jeho mnoholetá zkušenost.

— Opět o dva hudební ústavy v Praze více! Pan Antonín Wiedemann, člen orchestru stav. divadla, dostal povolení, že smí zříditi hudební vzdělávací ústav, v němžto se pianu, houslím a theorii hudby vyučovat bude. Bližších zpráv možno se dozvědět v Karlově ulici čís. 116—I. Taktéž otevře pan J. Th Höger svůj ústav pro piano, v němž se dle metody Prokšovy vyučovati bude, dne 10. tohoto měsíce. Máme nyní 13 pianních ústavů, z nichžto dva také vyučováním ve zpěvu se zanášejí, pak 4 ústavy zpěvní, a mnohé ústavy pro dívky a chlapce, kdež se též pianu a zpěvu vyučuje.

— Dne 20., 21., 22. a 23. t. m. budou se odbývat celoroční zkoušky s chovanci pianního ústavu pana Jos. Prokše. Programy obsahují některá zajímavá čísla.

— Slečny Marie Soukupová a A. Ferlesová, žákyňe to pana kapelníka Fr. Škroupa, obdržely, jak doslycháme, místa při divadlech v Berlíně a ve Lvově.

— Pan Václav Zavrta, vojenský kapelník ve Vidému, jenž mnohá leta co professor na konservatoriu v Barceloně v Španělsku ztrávil, zanášejí se horlivě komponováním českých písní. Jeho nejnovější dílo je hudba k Hádkově „balladě o jednom hochu“.

— Pan Frant. Blažek, známý výtečník v harmonii vydá po novém roce svou dávno již sepsanou „Nauku harmonie.“ Že takové dílo potřebujeme, netřeba podotýkati, a pročez máme za to, že se hojného účastenství nemine.

S přílohou.

— Pan F. Slavík a p. Procházka, mladí skladatelové hudební, uvedli některé písně Šmilauerovy a Hálkovy do hudby. Jak jsme se přesvědčili, jsou oba velmi nadaní a písně jejich dojdou zajisté slušného uznání.

— V sobotu dávala se v chrámě u sv. Havla mše do D od Fr. Škroupa pod vedením skladatelovým. Je to mše, která se směle k lepším jeho skladbám připočísti může. Nejkrásnější díly této mše jsou: Et incarnatus, Kyrie a Sanctus. Slečny Ferlesová, Soukupová a Klingerová, pak pan Peták a Strakatý, kteří oba při hlase nebyli, účinkovali ve mši této a rozluštili úlohy své dosti chvalně. — k.

— V neděli dne 17. t. m. vystoupil v prvním „Hudebním Vítku“ v sále Konviktském také šestiletý houslista Rudolf Ovalský, žák p. J. Webra, a osvědčil patrný talent k nástroji svému. Ostatně držel se orchestr p. Webra dosti čacky, jen škoda, že zábava ta neslušným chováním některých hejsků rušena byla. Vadu tuto odstraní zajisté obezřelý výbor. — tr —

(Nové hudebniny.) U Hoffmanna v Praze vyšly: Šest praeludií pro varhany, od Förstera, pak Scherzo pro piano, od téhož, jež je věnováno měšťanostu Pražskému, panu Dr. Václ. Vaňkovi. Dále Chanson sans paroles (Píseň beze slov), pro piano od B. Šimáka (op. 9). Obě skladby pro piano nejsou těžké k provedení; akonečně „Katolický varhaník“ od Förstera, jehožto první sešit u R. Veita vyšel a za 20 kr. str. se prodává.

Úvaha. Scherzo von Jos. Förster (op. 11) jest titul nové skladby pro piano, ježto nákladem obchodníka v hudebninách J. Hoffmanna vyšla a panu měšťanostu doktoru Václ. Vaňkovi věnována jest. Ve skladbě této osvědčil p. skladatel velký nápodobovací talent, který snad později více k původnosti hleděti bude. První motiv (24 taktů) do G-moll jest sice krátký, ale jarý a upomíná co do formy a figur mocně na Mendelssohnovo „Rondo capriccioso“ do E-moll; nic méně jeví se rozmar v provedení téhož motivu, zvláště tu, kdež imitatorně držán jest. Na to následuje idyllická věta, v nížto se opět mnoho podobného s „Idyllou Kuheovou“ nachází. Z této věty vede nás p. skladatel obratně k prvnímu motivu a pak k střední větě, jižto hlavně v rozšířené harmonii provedl. Po dosti zajímavé modulaci přichází p. skladatel zase na onen idyllický zpěv, rozprádá jej, až se u hlavního motivu octne. Nyní rozvádí prvotní motiv dále, až posléze dosáhnou chromatickým chodem jistého zvýšení této myšlenky, do G-moll skončí. Co se formy týče, zná pan Förster velmi dobře věty spojovat a bezúhonný rytmus svědčí o rutině a obratnosti jeho. Pieca tato hodí se více pro dospělé hráče. Konečně radíme panu skladateli, by odloživ nápodobování, raději k originalnosti hleděl; neboť v ní leží ta největší cena. Zevnější úprava této skladby, ježto 30 kr. str. stojí, jest krásná, papír pěkný a rytba vkusná. Kus ten možná též dostati u R. Veita. — k.

(L.) V Hajdě dne 12. října. Tyto dni koncertoval zde p. Ludvík Slanský, jeden z nejlepších chovanců konservatoria Pražského a došel hojně pochvaly. Jeho přednes je vkusný a technická obratnost velmi vyvinuta. V koncertě tom účinkovali slečny Leitnerová, Rautenstrauchová a p. Jos. Hackel a přednesem písní se vyznamenali.

(T.) V Chrudimi dne 15. října. Dne 2. t. m. zemřel zdejší ředitel kůru Václav Nickl v 93. roku svého stáří zastávav po 58 let horlivě svůj úřad při našem chrámě. O hudbu kostelní získal si zesnulý velkých zásluh a byl ode všech měšťanů ctěn a vážen.

Zprávy z Rakouska a z ciziny.

Antwerpen. V umělecké výstavě vystavena jest také podobizna skladatele K. M. Webra od Keysera. De Keyser vyobrazil jej spočívajícího u piana, na němžto jeho prsty v poslední melodii zmirají. Jeho obličej, obestřen již stínem smrti, obrácen jest k oknu, do něhož vniká první paprsek probuzující se zoře, co zatím svíce, kteráž bdění skladatelovo osvětluje, s ním zhasíná.

Baden-Baden. Alfred Jael, pianista, vystoupil zde ve dvou koncertech a hrál s pány Hermannem a Franco-Mendesem z Paříže v prvním koncertu D-moll trio od Mendelssohna, v druhém C-moll trio od Beethovena, jakož i své a Chopinovy skladby. — Nová úpravná salonní opera „L'Esprit du Foyer“, hudba od Salvatora, dávala se zde s velkou pochvalou. Operetka tato, jež krásným provedením a půvabnými nápěvy vyniká, žádá toliko jednu zpěvačku a baritonistu. — Ernst, jenž zde velkou část leta ztrávil, odebeře se na zimu do Nizy. — Meyerbeer dá si tu dům vystavět naproti Merkurově hoře a zamýšlí zde žiti.

Berlín. Mendelssohnu Bartholdymu postaví se zde pomník. Peníze k tomu jsou téměř pohotově; jak se proslýchá, bude pomník, jehožto vyvedení professoru Fischeru svěřeno jest, od zpěvácké Akademie postaven. — Pianní virtuos Charles Wehle přijel sem nedávno z Prahy.

Birmingham. V třetím ranním koncertu dával se zde Haendlův „Mesiáš“ v úplném provedení. Při 2000 posluchačů obnášel příjem 2789 franků.

Bonn. Zdejší rektor university Otto Jahn dal opět nový svazek svého velikého díla o Mozartu do tisku.

Brusel. Od mladého skladatele Gevaerts z Gentu dávala se zde dne 6. října opera „Quentin Durward“ a dosáhla veliké pochvaly. Skladatel byl mnohokrát hlučně volán.

Darmstadt. Pro milovníky klassické hudby byl to krásný zjev, že po dlouhé mezeře Beethovenovu operu „Fidelio“ uslyšeli. Za tuto slast mají co děkovati hlavně nově engažované zpěvačce slečně Emilii Schmidtové z Prahy, ježto v krátkém čase miláčkem obecnstva se stala. Zpěvkyně ta obdařena jest zvučným sympathickým hlasem a ideální ženské charakteru, které představuje, zajímají každého. Hluboký a pravdivý cit u představení Fidelity jest důkazem krásného talentu této zpěvkyně.

Dražďany. Slavná zpěvačka, paní Bürde-Neyová, těžce ochuravěla; avšak již se opět uzdravila. — Královská kapela uspořádá na zimu šest koncertů. První začne 28. října ouverturou „Euryanthe“ od Webra, symfonií do B-dur od Haydna a ouverturou „Anakreon“ od Cherubiniho.

Hamburg. Pan Stolz, jenž byl dříve kapelníkem u Karlova divadla ve Vídni, povolán jest sem za kapelníka k městskému divadlu.

Heidelberg. Zdejší ředitel hudby Schletterer jest zvolen za kapelníka všech protestantských kostelů v Augsburgu.

Lipsko. První koncert v Gewandhausu začal dne 3. října symfonií do A-dur od Beethovena. Koncertní mistr David přednesl koncert pro housle od Reinecka a „le Trille du Diable“ od Tartiniho. — Výtečný cellista Bed. Grützmacher, učitel na zdejším konservatoriu, obdržel za věnování svého nejnovějšího koncertu pro cello od J. M. krále Saského skvostný brilantový prsten.

Meiningen. Dvorní kapelník Rott obdržel od Krále Hanoverského darem vzácný brilantový prsten.

Mnichov. Znamení malíř Kaulbach maluje nyní v oleji podobiznu Fr. Liszta, jenž k tomu cíli několikrát sem přijel.

Paříž. Opera „Robert ďábel“ dočkala se ve zdejší velké opěře 400 představení. Leží-li v četném představení umělecká cena, musela by se za nejlepší až dosud stávající operu považovat. Dle vypočítání vynesla opera tato kase čtyry miliony franků (as 1,600.000 zl. stř.) Podíl pro skladatele a básníka obnáší 400.000 franků (as 160.000 zl. stř.)

Pešť. Dne 12. října uspořádala zde mladá pianistka slečna Rudolfina Sacherová, žákyně J. Prokše z Prahy, koncert v národním divadle a došla pochvaly. Zvláště vyznamenala se čistým a pěkným provedením capriccia H-dur a písně beze slov ad Mendelssohna, jakož i okrouhlými trilky v uherské rhapsodii od Fr. Liszta. Hrála na výborném Beregszászyovském koncertním pianu.

Varšava. Dne 10. října vystoupí zde v koncertu mladý houslista Poradzinski; dále uspořádá Ap. Kątski koncert ku prospěchu houslisty Niedzielského, žáka to konservatoria Pařížského. Třetí koncert dá paní Leonová, primadonna Petrohradského divadla. — Stanislav Moniuszko, skladatel oper Halka a Flisa, ustanoven jest za ředitele zdejší opery.

(J. K.) **Videň.** Dne 17. t. m. provozovala se poprvé velká nová mše od našeho slovutného **W. H. Veita**, v c. k. dvorní kapli. Je to pravé mistrovské dílo a došlo všestranné pochvaly u všech zdejších znalců. Co se provedení týče, bylo výborné; neboť smyčcové nástroje byly znamenitě rozmnoženy a partie od obratných pěvců zpívány. Sopran zpívala slečna Weissová, tenor pan Erl, členové to c. k. dvorní opery; bass se nacházel v rukou pana Panzera, zpěvák dvorní kaple a všichni rozluštili úlohy své velmi chvalně. Mše ta vyšla právě tiskem v obchodnictví musikálním Spínny zde.

Videň. Nová mše pro sopran a alt neb alt a tenor a bass s varhanami a k tomu Graduale, Offertorium a Tantum ergo od Šim. Sechtra zasluhuje všestranného povšimnutí. Mše tato jest všem přístupna a oba zpěvní hlasy jsou lehké k provedení. — Dvorní kapelník Proch uspořádal pro německé jeviště francouskou komickou operu „La reine Topaze“ od Masséa. — Tyto dny bude se zde provozovati operetta „Der Capellmeister in Venedig.“ — V slovanské besedě budou účinkovati Holomučan, barytonista Ferchgott, pianista Bezený a tenorista Lukes a bezpochyby slečna V. Medalová. V zábavě té proveden bude krásný sbor s tenorovým solem od Jos. Krejčího a oblíbené sbory „Vltava“ a „Vlastenská půda“ od F. Vogla. — Hrob skladatele Alex. Baumanna došel konečné ozdoby, od jeho četných přátel zřízen jest mu krásný pomník z karárského marmoru.

Wýmar. Liszt nebyl v Benátkách u R. Wagnera; nýbrž cestoval Tyrolskem a pobyl pak čas v Mnichově, odkud se začátkem října zpět navrátil. — Od F. Drásaka z Drážďan má se zde provozovat triaktová opera „Král Ligurd“ dle eposu Geiblova.

Wiesbaden. Při provozování opery „Robert ďábel“ dne 7. října chytily jisté tanečnice šaty. Ačkoliv oheň hned udu-

šen byl, utrpěla tanečnice na těle těžkého úžehu. Vévodkyně dala nebohou ve svém kočáru domů odveztí.

Vratislav. V druhém koncertu slečny Jenny Meyerové dne 25. září, účinkoval též nově engažovaný člen zdejšího divadelního orchestru pan Willner, Čech a žák konservatoria Pražského a došel všestranné pochvaly. Slovník Hesse píše o něm takto: „Rondo od J. Gottwalda pro lesnici (Waldhorn) provedl p. Willner z Prahy s velkou virtuositou a s dobrým přednesem; vyvine-li se u mladého umělce ještě více tón a přednes, budeť brzy okrasou naší kapely.“

Umrtí hudebních umělců roku 1858. Mittermeyer Jiří, k. bavorský dvorní zpěvec, zemřel 16. ledna v Mnichově. — Kühmstedt Bedřich, ředitel hudby a skladatel písní a kusů pro varhany, zemřel 20. ledna v Eisenachu. — Ulibišev Alexander, c. k. ruský státní rada, spisovatel kritických děl o Mozartu a Beethovenu, zemřel 5. února v Novgorodě. — Beerhalter Alois, k. Württemberský dvorní hudebník (klarinetista), zemřel 7. března v Stuttgartu. Rytíř z Neukommů, slavný skladatel a přítel Duškův, zemřel 3. dubna v Paříži. — Gathy August, hudební kritik a spisovatel hudebního slovníku, zemřel 3. dubna v Paříži. — Lundsberg Ludvík, kapelník ve Vratislavi, zemřel 5. května. — Píč Karel, ředitel varhanické školy, zemřel 13. června v Praze. — Ritter Ludvík z Rittersberga, spisovatel český a skladatel opery „Idamor“, písní českých, polských a německých, zemřel 6. června ve Vršovicích blíže Prahy. — Reubke Jul., znamenitý varhaník a skladatel, zemřel 4. června v Pilnici u Drážďan. — Doležálek Jan Emanuel, učitel hudby a skladatel písní a variací, rodem Čech, zemřel 6. července ve Vídni. — Plachý Václav, oblíbený skladatel kusů pro piano, rodem Moravan, zemřel 7. července. — Pellegrini Julius, slavný zpěvák, od r. 1822 až do 1855 člen Mnichovské opery, zemřel 12. července v Mnichově. — Conrad Eduard, skladatel opery „Weiber von Weinsberg“, zemřel 25. srpna. — Doktor Mosovius Jan Theodor, k. ředitel hudby na universitě ve Vratislavi, zemřel 15. září v Schaffhausenu. — Foroni Giacobbo, dvorní kapelník v Stokholmě, zemřel 8. září. — Jiří Mettenleiter, ředitel kůru a skladatel „Enchiridion choralo“ (Příruční knihy choralní), zemřel 8. října v Řezně.

Listárna. Ha!!? Ač zapomenut, nezapomínám! Č. Panu J. K. ve Vídni. Srdečné díky! Vaše dopisy budou nám vždy vítány. Článek slíbený budeme dychtivě očekávat. Lumír stojí s poštou na rok 1858 5 zl. 40 kr. stř. Pište jen často. Panu F. B. ve Stuttgartě. Korrektura Vašich skladeb nás došla; vyjdou obě nejdéle ve 3 nedělích. Panu K. St. ve Čkyni. Ano, vyšla zde satyrická báseň „U Nás“, která vtípem, ostrou satyrou a obratným líčením vyniká; stojí u Dominikusa 12 kr. stř. Panu A. H. v Oustí. Pošlete nám to brzy! Panu St. N. v Kunstatu. Posílaje předplatní peníze nepodotkl jste, že Vaše 2 zlaté platí co půlletní předplacení. Přepusťte druhý exemplář někomu jinému, nebo ho franko nám zpět zašlete.

Za příčinou četných nás došlých zpráv jest přiložena k tomuto číslu mimořádní „Příloha“, jižto milerádi podáváme, by jsme ctěné odběratele o naší snaze přesvědčiti mohli.